

RECHTSHERSTEL

krijgen, maar als zulk een verklaring vijf jaar op zich had laten wachten, waren zij, als zij minder dan f 100 000 hadden bezeten, inmiddels 10% van hun vermogen in de vorm van beheersloon kwijtgeraakt.

Het zijn al deze verschijnselen tezamen geweest die, al werden dan tenslotte door Nederlandse instanties de door de bezetter geschonden rechten hersteld, Voet in '85 tot de uitspraak brachten dat 'de terugkeer der Joodse bezittingen . . . niet een hoofdstuk van de geschiedenis (is), waarop het Nederlandse volk trots kan zijn.'¹

Wij onderschrijven dit oordeel.

★

In opeenvolgende hoofdstukken hebben wij nu vijf grote complexen behandeld die zich als uitvloeisel van de Tweede Wereldoorlog hebben afgespeeld: het herstel van de parlementaire democratie, de economische wederopbouw, de zuivering, de bijzondere rechtspleging, het rechtsherstel. Er is evenwel nog een zesde complex: Indië. Wij hebben immers in vroegere delen van ons werk opgemerkt dat men de volledige ontvoogding van Nederlands grootste overzeese gebiedsdeel dient te zien als wellicht het belangrijkste gevolg dat de Tweede Wereldoorlog voor het Koninkrijk der Nederlanden heeft gehad. Niet dat het niet ook zonder die oorlog te eniger tijd tot die ontvoogding zou zijn gekomen! Zij lag immers zowel in de lijn van het Nederlandse beleid als in die van de algemene historische ontwikkeling der twintigste eeuw. Dat is evenwel niet het punt waarop het aankomt: tot die volledige ontvoogding (behalve die van Nederlands-Nieuw-Guinea) is het al eind '49 gekomen na een verwoede worsteling met de Republiek Indonesië die op 17 augustus '45, twee dagen na het bericht van Japans capitulatie, was uitgeroepen. Die uitroeping was een rechtstreeks gevolg van wat zich in Indië onder de Japanse bezetting had afgespeeld en zij hing onder meer samen met de door de Amerikanen tegen Japan gevolgde strategie en met Nederlands door de Tweede Wereldoorlog geaccentueerde zwakheid. Anders gezegd: het is die Tweede Wereldoorlog geweest die Indië's volledige ontvoogding heeft *versneld*. Daarom dienen wij te beschrijven hoe het tot die ontvoogding is gekomen.

Wat in de tijd samenviel, wordt in de geschiedschrijving gescheiden.

¹ *Nieuw Israëlietisch Weekblad*, 15 nov. 1985.